

EWA KOCHANOWSKA

Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej
Wydział Humanistyczno-Społeczny

Sprawozdanie z V Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej z cyklu „Kultura – Muzyka – Edukacja”

W dniu 2 grudnia 2019 roku w Akademii Techniczno-Humanistycznej w Bielsku-Białej odbyła się V Ogólnopolska Konferencja Naukowa z cyklu „Kultura – Muzyka – Edukacja”. Konferencja zorganizowana została już po raz piąty przez Instytut Pedagogiki. Współorganizatorami konferencji, która odbywała się pod tytułem: „Nauczyciel w ponowoczesnym świecie – w poszukiwaniu tożsamości i źródeł rozwoju zawodowego i osobowego”, były: Zakład Dydaktyki i Pedagogiki Wczesnoszkolnej i Przedszkolnej Instytutu Nauk o Edukacji Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego z siedzibą w Cieszynie, Katedra Pedagogiki Przedszkolnej i Wczesnoszkolnej Uniwersytetu w Zielonej Górze, Filozofická Fakulta - Ostravská Univerzita v Ostravě, Polskie Towarzystwo Pedagogiczne - Oddział Terenowy w Bielsku-Białej, Polskie Stowarzyszenie Pedagogów Śpiewu z siedzibą we Wrocławiu, Stowarzyszenie Muzykoterapeutów Polskich oraz Stowarzyszenie Polskich Muzyków Kameralistów we Wrocławiu. Ponadto patronat nad konferencją objęły czasopisma: *Konteksty Kształcenia Muzycznego* i dwumiesięcznik *Wychowanie Muzyczne*. Tematyka konferencji koncentrowała się wokół współczesnych tendencji w kształceniu nauczycieli, kompetencji profesjonalnych związanych z zawodem nauczyciela oraz ewolucji jego funkcji zawodowych. Za podjęciem tematyki przemawia zmiana kontekstu kulturowego i cywilizacyjnego edukacji oraz związana z tym potrzeba podejmowania pogłębionej refleksji nad kondycją zawodu nauczyciela i wyzwań jakie stawia przed nim fenomen ponowoczesności. Uczenie się efektywnego pełnienia roli zawodowej przez nauczyciela to proces długotrwały, dynamiczny i złożony, na który wpływ mają różnorodne, czasami odmienne perspektywy, przekonania i praktyki. Dotyczą one formowania się tożsamości zawodowej, relacji interpersonalnych nawiązywanych w nowym kontekście społecznym oraz konstruowania wiedzy i rozwijania umiejętności niezbędnych do wykonywania zawodu.

Podjęcie i pełnienie roli zawodowej nauczyciela wiąże się nie tylko z nabywaniem wiedzy naukowej, doskonaleniem umiejętności w praktyce i rozwijaniem cech osobowości w doświadczeniu pedagogicznym, ale także dotyczy kształcenia siebie, swojej tożsamości oraz perspektyw postrzegania i interpretowania świata. W proces codziennych działań nauczycieli uwikłana jest refleksja nad własną praktyką edukacyjną. W konferencji wzięły udział osoby zajmujące się teorią i analizą praktycznych działań nauczycieli w kontekście przemian paradygmatów i ideologii edukacyjnych, szczególnie zainteresowanych problematyką tożsamości, kompetencji i cech osobowych nauczyciela, rozwoju zawodowego i jego uwarunkowań, relacji z innymi podmiotami edukacyjnymi, a także etycznym wymiarem zawodu nauczyciela.

Uroczystego otwarcia konferencji dokonali Przewodniczący Komitetu Naukowego Konferencji: dr hab. Ewa Kochanowska prof. ATH i dr hab. Rafał Majzner prof. ATH, którzy przywitani zaproszonych gości, uczestników konferencji, jak również młodzież studencką obecną na obradach. Jednocześnie przedstawili tematykę podjętą w ramach konferencji koncentrującą się wokół takich zagadnień, jak: nauczyciel: misja – zawód – powołanie, przemiany ról zawodowych nauczyciela: przeszłość – teraźniejszość – przyszłość, konteksty i źródła profesjonalnej refleksji nauczyciela, tożsamość współczesnego nauczyciela, osobiste koncepcje nauczycieli dotyczące roli oraz filozofii kształcenia i wychowania, powinności i odpowiedzialność nauczyciela w społeczeństwie demokratycznym, stymulatory i inhibitory rozwoju zawodowego i osobowego nauczyciela, problemy kształcenia, doskonalenia i samokształcenia nauczycieli oraz ewolucja etosu pracy pedagogicznej.

Podczas konferencji odbyły się dwie sesje plenarne oraz dwie sekcje dyskusyjne. Łącznie zaprezentowano 44 referaty i komunikaty z badań prowadzonych przez naukowców i praktyków – nauczycieli z różnych ośrodków artystycznych i pedagogicznych w Polsce. Prelegenci reprezentujący wyższe szkoły artystyczne i pedagogiczne oraz szkoły muzyczne przekonywali, iż zawód nauczyciela ulega znacznym przemianom w kontekście kulturowym i wobec oczekiwań społecznych. Moderatorami pierwszej plenarnej sesji naukowej byli: prof. zw. dr hab. Irena Adamek, dr hab. Urszula Szuścik prof. UŚ i dr hab. Mirosław Kisiel. Prof. zw. dr hab. Krystyna Ferenz WSHE w Brzegu przedstawiła problem kształtowania tożsamości i oferowania wyborów w dobie ponowoczesności oraz zwróciła uwagę na kwestię odmienności koncepcji edukacji kulturalnej. W kolejnym referatach dr hab. Jan Grzesiak prof. PWSZ w Koninie omówił wybrane konteksty prakseopedagogiczne i pedeutologiczne edukacji nauczycieli, zaś prof. zw. dr hab. Irena Adamek dokonała analizy wybranych problemów w edukacji szkolnej i akademickiej. Dr hab. Jadwiga Uchyła-Zroski prof. WSA przedstawiła znaczenie pasji i etyki w zawodzie nauczyciela w świetle teorii i badań własnych. Ostatni referat w pierwszej sesji plenarnej dr hab. Lidii Kataryńczuk-Manii prof. UZ dotyczył nauczyciela muzyki i jego miejsca w ponowoczesnym świecie.

Tematyka wystąpień ujętych w ramach drugiej sesji plenarnej koncentrowała się wokół edukacji artystycznej. Dr hab. Maciej Kołodziejki prof. Karkonoskiej PWSZ w Jeleniej Górze podjął się rozważań i refleksji nad rolą nauczyciela jako kreatora rzeczywistości edukacyjnej na lekcjach muzyki, zaś dr hab. Grzegorz Mania przedstawił mity wokół zawodowego kształcenia muzycznego. W kolejnych trzech wystąpieniach: dr hab. Urszula Szuścik prof. UŚ, dr hab. Ernest Zawada prof. ATH, dr hab. Mirosław Kisiel dokonali prezentacji wyników

badania nad percepcją muzyki i jej integrowaniem z plastyką. Prof. zw. dr hab. inż. Andrzej W. Mitasa przedstawił wyniki badań nad wykorzystaniem Rhythmic Auditory Stimulation jako sposobu oddziaływania muzycznego w zadaniach fizjoterapii i fizjoprofilaktyki ruchowej.

W trakcie przerwy w obradach uczestnicy konferencji mieli możliwość obejrzenia, w towarzystwie kuratora Galerii Akademickiej prof. ATH dr. hab. Ernesta Zawady, wystawy artystki intermedialnej prof. Małgorzaty Łuszczuk pt. „Przestrzeń i światło. Grafika cyfrowa”. Twórczość artystki w zakresie rysunku, grafiki, animacji oraz działań w przestrzeni i mediów cyfrowych łączy narzędzia klasyczne z drukiem cyfrowym i rzeczywistością rozszerzoną i wirtualną. Od lat prowadzi badania nad możliwościami percepcji i wpływem narzędzi cyfrowych na kreację, do których punktem wyjścia jest obserwacja krajobrazu naturalnego i kulturowego.

W godzinach popołudniowych odbyły się obrady w dwóch sekcjach problemowych. Problematyka referatów wygłoszonych w ramach pierwszej sekcji odnosiła się do funkcjonowania nauczyciela w wielu rolach w ujęciu historycznym i współcześnie oraz do profesjonalizmu i kompetencji nauczyciela. W wystąpieniach zaprezentowanych w ramach drugiej sekcji problemowej prelegenci podzielili się swoimi refleksjami i wynikami badań nad realizacją zadań przez nauczycieli w ogólnodostępnych i muzycznych szkołach oraz nad wykorzystaniem oddziaływań muzycznych w pracy z dziećmi i młodzieżą przez nauczycieli.

Podsumowując, przedstawione w ramach konferencji wystąpienia odnosiły się do wybranych problemów kształcenia, doskonalenia i funkcjonowania nauczycieli oraz szczegółowych problemów dotyczących funkcjonowania nauczycieli w szkolnej i pozaszkolnej rzeczywistości edukacyjnej. Spotkanie naukowe stanowiło próbę krytycznej refleksji nad działaniami dydaktyczno-wychowawczymi, opiekuńczymi i artystycznymi podejmowanymi przez nauczycieli, zaś wyniki obrad mogą przyczynić się do rozpoznawania i optymalizowania czynników warunkujących przebieg ich rozwoju zawodowego i osobowego. Kolejne, szóste już spotkanie naukowe z cyklu „Kultura – Muzyka – Edukacja” zostało zaplanowane na grudzień 2020 roku w Akademii Techniczno-Humanistycznej w Bielsku-Białej.